

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกประชาชนตามเพศ อาชีพ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มีเพศ อาชีพ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 1,371 คน (1,371 ครัวเรือน) ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คน ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 3 หมู่บ้าน โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน ซึ่งแบ่งสัดส่วนกลุ่มประชากรแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ จำนวน 165 คน หมู่ที่ 2 บ้านคุ้มตลาด จำนวน 54 คน และ หมู่ที่ 3 บ้านคุ้มเหนือ จำนวน 91 คน แต่ละหมู่แบ่งเป็นเพศหญิงและเพศชาย อาชีพ 4 อาชีพ คือ เกษตรกรรมหรือรับจ้าง ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว พนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชน และ พนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างละใกล้เคียง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มี 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด แยกเป็น 5 ด้าน รวม 28 ข้อ ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา
2. การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา
4. การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา
5. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นคำถามชนิดปลายเปิด รวม 5 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ทั้ง 310 ฉบับ มาจำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย เพศ และ อาชีพ ของประชาชน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เพื่อบรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การทดสอบเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ใช้การทดสอบด้วย t -test (Independent Samples) ส่วนการเปรียบเทียบระหว่างหมู่บ้านที่อยู่อาศัยและอาชีพ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกรณีพบความแตกต่างผู้วิจัยจะดำเนินการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ L.S.D. (Least Significant Difference)

4. ประมวลข้อเสนอแนะจากประชาชนที่มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและเรียงลำดับความถี่ในแต่ละประเด็น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน มีอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้างกับอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย คือ หมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ มากที่สุด

2. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ อาชีพ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย

3.1 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยรวม พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามอาชีพ ทั้ง 4 อาชีพ คือ เกษตรกรรมหรือรับจ้างค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว พนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชน และพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ โดยรวม พบว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ มีจำนวน 3 คู่ คือ เกษตรกรรมหรือรับจ้างกับพนักงานเอกชน หรือลูกจ้างเอกชน เกษตรกรรมหรือรับจ้างกับพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ และค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวกับพนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชน ส่วนคู่อื่นๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ทั้ง 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ หมู่ที่ 2 บ้านคุ้มตลาด และหมู่ที่ 3 บ้านคุ้มเหนือ โดยรวม พบว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ มีจำนวน 2 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ หมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ กับหมู่ที่ 2 บ้านคุ้มตลาด และหมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ กับหมู่ที่ 3 บ้านคุ้มเหนือ ส่วนคู่อื่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาวិเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะทั่วไปของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษา พบว่า ข้อเสนอแนะของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน เรียงลำดับข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิดค้นหาปัญหาของชุมชนจากประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่จากผู้นำของชุมชนเท่านั้น 2) ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการก่อน-หลังในการพัฒนาในแต่ละหมู่บ้าน ไม่ใช่จากเจ้าหน้าที่เทศบาล 3) ควรให้ประชาชนเกิดการยอมรับผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาทางด้านจิตใจและควรได้รับผลประโยชน์ในการพัฒนาจากโครงการต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ทุกกลุ่ม อาชีพ เพศ และวัย รวมทั้งประชาชนได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นน้อยที่สุดด้วย 4) ควรให้ประชาชนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการประสานงาน

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาด้านต่าง ๆ ของชุมชนด้วย 5) ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม กำหนดนโยบายในการพัฒนาในแต่ละหมู่บ้าน จากความต้องการของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน อย่างแท้จริง ไม่ใช่เจ้าหน้าที่หรือผู้นำชุมชนเป็นผู้กำหนดให้ประชาชนเองทั้งหมด 6) ควรให้ประชาชนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมทางด้านการประสานงานขอความช่วยเหลือจาก หน่วยงานภายนอกด้วย 7) ควรให้ประชาชนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการประเมินตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ และร่วมพิพากษ์วิจารณ์การพัฒนาว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนและ โปร่งใสด้วย

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล จตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานที่ 1 ไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับ ปานกลาง ผลการวิจัยเป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ โดยระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ 1) การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา 2) การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ และ 3) การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา ส่วนอีก 2 ด้าน ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ 1) การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา และ 2) การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา อาจ เป็นไปได้ว่า ประชาชนเพียงบางกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในบางขั้นตอนในการพัฒนาและการมีส่วนร่วม ของประชาชนก็ยังคงขาดความต่อเนื่อง ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเฉพาะ ขั้นตอนระยะแรก ๆ คือ การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนาและขั้นวางแผนการพัฒนา ในระยะ หลังของการมีส่วนร่วมของประชาชนจะลดน้อยลง คือ ขั้นดำเนินการพัฒนา ขั้นรับผลประโยชน์ และขั้นประเมินผลในการพัฒนา ตามลำดับ ถึงแม้ว่าการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตร พิมานได้เปิด โอกาสและส่งเสริมให้ประชาชนให้มีการตื่นตัวและให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วม มากกว่าในอดีต แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนก็ยังมีไม่มากเท่าที่ควร เพราะว่าประชาชนในเขต เทศบาล มีความขัดแย้งทางการเมือง แบ่งกลุ่มของฐานเสียง ทำให้ประชาชนไม่มีความสามัคคีกัน จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีเพียงบางกลุ่มที่เป็นฐานเสียงของคณะผู้บริหารเทศบาล เท่านั้น ซึ่งการมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ และการมี

ส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา ทั้ง 3 ด้านดังกล่าว ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนกลุ่มฐานเสียงทางการเมืองได้มีส่วนร่วมเป็นส่วนมาก ในขณะที่การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนานั้น ประชาชนจะมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เพราะประชาชนส่วนใหญ่จะมีโอกาสได้เข้าร่วมประชุมประชาคมกับทางเทศบาลอยู่เป็นประจำทุกปี โดยมีส่วนร่วมคิดในการค้นหาปัญหา หาสาเหตุของปัญหา ตัดสินใจกำหนดปัญหา กำหนดความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการพัฒนา จากนั้นประชาชนยังมีโอกาสได้ร่วมวิเคราะห์ปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการและแนวทาง กำหนดทรัพยากร กำหนดนโยบาย และประชุมระดมกำลังในการวางแผนพัฒนาที่นำสู่การวางแผนพัฒนาต่อไป ดังนั้น จึงทำให้ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ธีรพรชัย ชัยสินคุณานนต์ (2554 : 80) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเลย ซึ่งผลการศึกษา พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และด้านการริเริ่มการพัฒนา และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนการพัฒนา ด้านการดำเนินการพัฒนา และด้านการประเมินผลการพัฒนา ซึ่ง วิชิราวรรณ นิลเกตุ (2553 : 76-77) ก็ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเค็ด อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า โดยรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ประชาชนเห็นว่าได้มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนและตัดสินใจ ระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการดำเนินการ และอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล พงศ์ปภกรณ์ ไหมวงศ์ (2553 : 73) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ประชาชนมีส่วนร่วมในมาก คือ ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านดำเนินการและด้านการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในระดับน้อย คือ การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล ในขณะที่ ปรีชา บุญเนตร (2554 : 66) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอ

เดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายด้านเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น และด้านการประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ

2. ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานที่ 2 ไว้ว่า ประชาชนที่มีเพศ อาชีพ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า

2.1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า โดยรวม เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ โดยเพศชายและเพศหญิงมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับที่ใกล้เคียงกัน อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงได้มีส่วนร่วมในการต้องการของตนเองต่อกิจกรรมส่วนรวม โดยการจัดประชุม การประชุม การให้ทราบปัญหาความต้องการของประชาชน เพื่อที่จะได้กำหนดกรอบ นโยบาย ทิศทางในการพัฒนาของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน ซึ่งประชาชนย่อมรู้สึกผูกมัดตนเองที่จะต้องดำเนินกิจกรรมบางประการที่เสนอแนะมาปฏิบัติให้บรรลุผล ความรู้ของประชาชนจะเกิดการร่วมแรง ร่วมปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่องจนประสบผลสำเร็จ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมโครงการร่วมกับเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันทั้งเพศชายและเพศหญิง จึงทำให้ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมานใกล้เคียงกัน ผลการศึกษาสอดคล้องกับ วิจิราวรรณ นิลเกตุ (2553 : 77) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ซึ่งผลการศึกษา พบว่า โดยรวม เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน พบว่า โดยรวม พบว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ ซึ่งผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ มีจำนวน 3 คู่ คือ 1) เกษตรกรรมหรือรับจ้างกับพนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชน 2) เกษตรกรรมหรือรับจ้างกับพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ และ 3) ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวกับพนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชน ส่วนคู่อื่น ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาชีพเกษตรกรรมหรือรับจ้างมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าอาชีพพนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชน อีกทั้งอาชีพเกษตรกรรมหรือรับจ้างมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าอาชีพพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ส่วนอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าอาชีพพนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาชีพเกษตรกรหรือรับจ้าง และอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวมีความคาดหวังในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมานอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอนแล้ว ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้าง และอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย ส่วนประชาชนที่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชน และอาชีพพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจมีความคาดหวังในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อทุกอาชีพได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมานทุกขั้นตอนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน จึงทำให้ประชาชนที่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชน และอาชีพพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อยู่ในระดับที่มากกว่าที่คาดหวังไว้ ดังนั้น อาชีพพนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชน และอาชีพพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้าง และอาชีพพนักงานเอกชนหรือลูกจ้างเอกชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว

ผลการศึกษาสอดคล้องกับฉัฐปราชัย ชัยสินคุณานนต์ (2554 : 81) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอกู่เรือจังหวัดเลย ซึ่งผลการศึกษา พบว่า โดยรวม อาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ พงศ์ปกรณ์ ไหมวงศ์ (2553 : 73) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวม ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อีกทั้งสอดคล้องกับ ทองใบหนูไหล (2550 : 67) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยรวม อาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาแตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า โดยรวม พบว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ มีจำนวน 2 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ 1) หมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ กับหมู่ที่ 2 บ้านคุ้มตลาด และ 2) หมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ กับหมู่ที่ 3 บ้านคุ้มเหนือ ส่วนคู่อื่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ ซึ่งหมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่า หมู่ที่ 2 บ้านคุ้มตลาด และหมู่ที่ 3 บ้านคุ้มเหนือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน ได้แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 2 เขต คือ เขต 1 (หมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้) และเขต 2 (หมู่ที่ 2 บ้านคุ้มตลาด และหมู่ที่ 3 บ้านคุ้มเหนือ) โดยเขต 1 จะเป็น

เขตเศรษฐกิจทางการเกษตร ประชาชนจะมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หลังจากฤดูทำนา ประชาชนจะปลูกข้าวโพด ปลูกผัก เลี้ยงเป็ด หมู ไก่ ทำมาหากินได้ตลอดปี เพราะพื้นที่อุดมสมบูรณ์เนื่องจากมีคลองชลประทานส่งน้ำจากห้วยกุดแดง ประชาชนในหมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ (เขต 1) มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจในครอบครัวตลอดเวลาในรอบ 1 ปี

ดังนั้น ประชาชนจึงมีเศรษฐกิจพอเพียงภายในครัวเรือนพอสมควร อีกทั้ง การมีกิจกรรมที่ต้องทำอยู่ตลอดฤดูกาล จึงทำให้ประชาชนในหมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลน้อยกว่า ประชาชนในหมู่ที่ 2 บ้านคุ้มตลาด และหมู่ที่ 3 บ้านคุ้มเหนือ (เขต 2) ซึ่งในหมู่ 2 บ้านคุ้มตลาด จะเป็นพื้นที่ของร้านค้า ตลาดสด ตลาดได้รุ่ง ประชาชนจะมีความต้องการในการพัฒนาเขตการค้าพอสมควร ส่วนในหมู่ 3 บ้านคุ้มเหนือ จะเป็นพื้นที่สูงไม่มีคลองชลประทานส่งน้ำผ่าน ประชาชนจะว่างงานหลังจากฤดูทำนา ต้องการมีกิจกรรมทำมาว้างจากฤดูการทำนาเพื่อเป็นอาชีพเสริมรายได้ จึงทำให้ประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลมากกว่าประชาชนในหมู่ที่ 1 บ้านคุ้มใต้ ผลการศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาสอดคล้องกับธรรุปราย ชัยสินคุณานนต์ (2554 : 81) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอกงหรา จังหวัดเลย ซึ่งผลการศึกษา พบว่า โดยรวม ประชาชนที่อาศัยอยู่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลข้อเสนอแนะบางประการอันอาจเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน ในการกำหนดนโยบายหรือวางแผนการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในบางส่วนที่บกพร่องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านต่าง ๆ รวม 5 ด้าน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- 2) การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- 3) การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนิน

การพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 4) การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และ 5) การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ดังนั้น ควรจะจัดให้มีการมีส่วนร่วมในระดับปานกลางใน 3 ด้าน ดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น เช่นกัน ซึ่งในด้านที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลางนั้น ควรมีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปปฏิบัติ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางนั้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับทราบและเข้าเสนอ สอบราคา ประเมินราคา โครงการจ้างเหมาหรือกิจกรรมที่เทศบาลจัดทำ เพื่อให้เกิดการแข่งขัน และได้ประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุน ทรัพยากรส่วนตัวให้แก่เทศบาลนำไปพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป

2. การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางนั้น ควรจัดงบประมาณสำหรับซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้าน แจกจ่ายเพื่อให้กลุ่มแม่บ้านในชุมชนมีอาชีพ สร้างรายได้ เพื่อเลี้ยงครอบครัว ได้อย่างพอเพียง จ่ายค่าตอบแทนและมอบรางวัลให้กับประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของเทศบาล อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

3. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางนั้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมดูแล การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และงบประมาณ ที่ทางเทศบาลใช้จ่ายไปในแต่ละปีงบประมาณ ให้ทราบทั่วกัน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมงานจ้างเหมาตามโครงการต่าง ๆ ให้เกิดความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบคุณภาพของผลงานที่มีการจ้างเหมาในแต่ละโครงการได้อย่างถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ให้ครอบคลุม กลุ่มเพศ กลุ่มอายุ กลุ่มอาชีพ กลุ่มการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่หลากหลายกลุ่มว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่ในอำเภอจตุรพักตรพิมาน เพื่อจะได้้นำผลของการศึกษาวิจัย มาเปรียบเทียบแต่ละท้องที่ ซึ่งจะทำให้เกิดผลที่ได้นำมาสรุปหาข้อบกพร่องที่คล้ายกัน

และนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยและความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านต่างๆ ให้ชัดเจน เจาจงประเด็น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปฏิบัติ แก้ไขข้อบกพร่องของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY